

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000–105/477- /2011. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a panaszos által benyújtott panasz tárgyában – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 316/2011. (X. 26.) számú állásfoglalása megállapításaira – a panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdése *a*) pontjára és (2) bekezdésére, valamint 109. §-ának (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságra – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz, a 1027 Budapest II. kerület Csalogány u. 47-49. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti rendőrfőkapitánya
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A panaszos beadványában sérelmezte, hogy 2011. február 25-én 22:50 óra körüli időben az édesanyja tulajdonában lévő személygépkocsit vezette, amikor Budapesten a Bécsi úton a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) III. Kerületi Rendőrkapitányság két rendőre megállította és igazoltatta. A panaszos az intézkedő rendőrnek átadta új típusú, kártya formátumú jogosítványát, a gépkocsi forgalmi engedélyét és a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás esedékes időszaki díja befizetését igazoló „csekkszelvényt”. Elmondta, hogy személyi igazolványa nincs nála. A rendőr kijelentette, hogy a jogosítvány önmagában nem elég a személyazonosság igazolására, ahhoz szükséges a személyi igazolvány és/vagy a lakcímkártya is. A panaszos kijelentette, hogy minden adatát, valamint az okmányszámait fejből tudja, és készséggel megmondja, valamint elmondta, hogy tudomása szerint a vonatkozó jogszabályok alapján az új típusú jogosítvány alkalmas a személyazonosság igazolására más személyi okmány nélkül is. A rendőr erre azt válaszolta, hogy „a törvény változott”, és jogosítvány lakcímkártya nélkül nem alkalmas a személyazonosság igazolására, ezért a panaszos szabálysértést követett el. A panaszos kijelentette, hogy a szabálysértés elkövetését nem ismeri el. Ezután a rendőr „hosszas fejtegetésbe kezdett arról, hogy milyen bonyodalmakat okozhat”, ha például egy – a panaszossal azonos nevű – személy körözés alatt áll és azzal összetévesztik, illetve ha nem tudják minden kétséget kizáróan megállapítani a személyazonosságát. A panaszos elmondása szerint a rendőr kifejtette, hogy „tízezer” a panaszossal azonos nevű ember is élhet az országban, akiknek a születési dátuma vagy az anyjuk neve is egyezhet. Megtörténhet az is, hogy valaki meg akarja téveszteni a rendőröket, és másnak adja ki magát. A rendőr pedig személyi igazolvány és lakcímkártya felmutatása hiányában nem fogadhatja el a jogosítványt személyazonosításra, illetve nem hihet az igazoltatott által bemondott adatoknak.

A panaszos ekkor kérte az intézkedő rendőrt, hogy nevezze meg azt a jogszabályt, amely alapján szabálysértéssel gyanúsítják. Az intézkedő rendőr a panaszos kérdésére csak „a törvény” rendelkezéseiről beszélt. Kijelentette, hogy előállíthatják a BRFK III. Kerületi Rendőrkapitányságra személyazonosság megállapítása céljából, ami a panaszos számára két órás procedúrát jelent, az intézkedő rendőröknek azonban nem számít az idő és a kellemetlenségek, mert úgymint szolgálatban vannak egész éjszaka. A rendőr hosszas érvelése végül meggyőzte a panaszost, mivel egyrészt nem akarta, hogy előállítsák, másrészt hihetőnek tűnt a szemléletes gyakorlati példával illusztrált magyarázata arról, milyen bonyodalmakat okozhat, ha valakinek a személyazonosságát nem tudják minden kétséget kizáróan megállapítani. A panaszos úgy gondolta továbbá, hogy a rendőrök jobban tájékozottak a vonatkozó hatályos jogszabályokról mint ő.

Az intézkedő rendőr ezután megkérdezte a panaszost, hogy a két lehetőség közül melyiket választja: húszezer forintos helyszíni bírságot vagy szabálysértési eljárás megindítását, aminek a végén ötvenezer forintba is megbüntethetik. A panaszos mérlegelve a lehetőségeket a helyszíni bírság kiszabását nevezte meg, mivel nem akart nagyobb összeget fizetni. Ezután a panaszos az intézkedésben részt vevő másik rendőr kérésére bediktálta a személyazonosító igazolványa számát, anyja nevét és a lakcímét. Az intézkedő rendőrök kijelentették, hogy az adatok ellenőrzésének idejére a panaszos beülhet a gépkocsijába. Húsz perc várakozás után az intézkedő rendőr odament a panaszoshoz, és még egyszer megkérdezte az édesanyja nevét. A panaszos válaszára tájékoztatta, hogy a nyilvántartásban „Sz. J.” szerepel. A panaszos elmondta neki, hogy anyja neve „Sz. J.” és kérdezte, hogy ugyanabból

az adatbázisból dolgoznak-e, mint az okmányirodák. Igenlő válaszára a panaszos elmondta, hogy korábban nem volt abból problémája, hogy édesanyja neve tévesen szerepel a nyilvántartásban. Az intézkedő rendőr tájékoztatta a panaszost az adatok helyesbítésének módjáról, majd átadta a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványt, amelyet a panaszos aláírt. A panaszos megjegyzi azonban, hogy az általa átvett másolati példányon az írás nagyon nehezen olvasható. A nyomtatványon tényállásként „személyazonosság igazolásával kapcsolatos kötelezettség megszegése” szerepel. A panaszos meglátása szerint az igazoltató rendőr a tényállást nem ismertette, csupán minősítette.

A panaszos sérelmei alátámasztására az alábbiakat adta elő. A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Szltv.) 29. § (4) bekezdése kimondja, hogy „a polgár személyazonosságát – a személyazonosító igazolványon túl – az érvényes útlevél vagy a kártyaformátumú vezetői engedély igazolja. A személyazonosítás céljából – jogszabályban meghatározott kivételekkel – a polgár nem kötelezhető más okmány bemutatására. Az Rtv. 29. § (2) bekezdésének első három mondata szerint „az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot – a személyazonosító igazolványon túl – minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető”. A panaszos megítélése szerint a fenti rendelkezések alapján a kártyaformátumú jogosítvány önmagában alkalmas a személyazonosság igazolására.

Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) kormányrendelet (a továbbiakban: Szabs. r.) 27. § (1) bekezdése szerint „aki személyazonosítására alkalmas okmányával kapcsolatos kötelezettségét megszegi, az igazoltatásra feljogosított személy felszólítására személyi adatainak bemondását, illetőleg az okmány átadását megtagadja, vagy az említett adatokra vonatkozólag az intézkedés során valótlan állít, százezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható”. A panaszos előadja, hogy sem személyi adatai bemondását, sem az okmány átadását nem tagadta meg, és valós adatokat közölt, így a „személyazonosság igazolásával kapcsolatos kötelezettség megszegése” szabálysértést nem követte el. Előadása szerint a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványt azért írta alá, mert az intézkedő rendőr félretájékoztatta, megjegyzi továbbá, hogy álláspontja szerint nem lehet olyan szabálysértés elkövetését elismerni, amely nem történt meg. Az intézkedő rendőr a szabálysértésekről szóló az 1999. évi LXIX. törvény 135. § (1) bekezdése szerinti legmagasabb kiszabható helyszíni bírságot szabta ki, és álláspontja szerint ezzel megszegte az Rtv. 15. § (1) bekezdésében rögzített arányosság követelményét, mivel még ha úgy vélte is, hogy esetlegesen szabálysértést követett el, azt tudnia kellett, hogy a jogosítvány átadásával a panaszos személyi adatai széles körét hitelt érdemlően bizonyította.

Fentiek alapján a panaszos kéri a rendőri intézkedés felülvizsgálatát és a helyszíni bírság eltörlését. A panasz alapján a rendőri intézkedés alábbi mozzanatai tekinthetők sérelmezettnek:

- a személyazonosság megfelelő igazolásának szabályairól adott rendőri tájékoztatás tartalma,
- a helyszíni bírság kiszabása,
- a helyszíni bírságotól szóló nyomtatvány másolati példányának minősége.

II.

A Panasztestület állásfoglalásában alapjog súlyos sérelmét állapította meg és azt megküldte részemre. Erre tekintettel hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdésén, valamint az Rtv. 93/A. § (6) és (7) bekezdésén alapul.

III.

A vizsgálat során a beszerzett bizonyítékok alapján az alábbiak állapíthatók meg tényszerűen:

A panaszossal szemben intézkedő rendőr úgy nyilatkozott, hogy a ugyan a konkrét intézkedésre nem emlékszik, de vélhetően közlekedésrendészeti intézkedést foganatosítottak a panaszossal szemben. Ezen intézkedés során mindig a jármű forgalmi engedélyt, a személyazonosító igazolványt és a vezetői engedélyt kéri el. Amennyiben az igazoltatott csak a vezetői engedélyt tudja személyazonosítás céljából átadni, úgy a laccímkartát is el szokták kérni tőle, mivel az új formátumú vezetői engedély a birtokosa anyjának születési családi és utónevét nem tartalmazza. Azonban az igazoltatások során az adattárakban történő kötelező lekérdezések szakszerű elvégzéséhez szükséges ismerni utóbbi személyazonosító adatot is. Ellenkező esetben az igazoltatott személyét érintő tévedés miatt tényleges ok nélkül vonhatják további intézkedés alá. A Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) III. kerületi Rendőrkapitányság által az adattárakból történő lekérdezések nyilvántartásában 418. sorszámmal szerepel bejegyzésként, hogy 2011. február 25-én az intézkedő rendőr a panaszost 9270 kódú szabálysértés miatt helyszíni bírsággal sújtotta. A rendőr elmondása a panasz és az említett bejegyzés alapján megállapítottam, hogy a panaszossal szemben valóban sor került rendőri intézkedésre a panaszban említett időben a BRFK III. kerületi rendőrkapitányság részéről.

A gépjárművel közúti forgalomban közlekedő panaszost a rendőr kellő jogalappal vonta az Rtv. 44. § (1) bekezdés *b*) pontja szerinti közlekedésrendészeti intézkedés alá. A hivatkozott törvényi rendelkezés értelmében a „rendőr az Rtv.-ben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen - a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti”.

A fenti jogszabályi rendelkezésekre tekintettel a járművet használó panaszos személyazonosító adatainak ellenőrzése érdekében az igazoltásra jogszerűen került sor. Az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint a „rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani”. E rendőri intézkedés során az igazoltott a nevét, születési helyét, születési idejét és anyja születési családi és utónevét köteles igazolni az Rtv. 29. § (8) bekezdése alapján. Utóbbi személyazonosító adat az adattárakban történő pontos lekérdezés érdekében elengedhetetlenül fontos. Az intézkedési helyzetet árnyalja az a tény is, hogy a panaszos nem a saját, hanem az édesanyja gépjárművet használta.

A közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet 4. számú melléklete B. és C. pontjai alapján a kártya formátumú vezetői engedély a vezető alábbi személyére vonatkozó adatokat tartalmazza: családi név, utónév, születési hely, születési idő, fénykép, aláírás. E jogszabályi rendelkezések alapján megállapítható, hogy a panaszos a kártyaformátumú vezetői engedélyével nem igazolta anyja születési családi és utónevét. Ezen adat igazolása azonban a fent említett törvényi rendelkezés miatt kötelezettsége volt. Az Szltv. 29. § (4) bekezdése szerint *„a polgár személyazonosságát - a személyazonosító igazolványon túl - az érvényes útleveél vagy a kártyaformátumú vezetői engedély igazolja. A személyazonosítás céljából - jogszabályban meghatározott kivételekkel - a polgár nem kötelezhető más okmány bemutatására”*.

Az Rtv. hivatkozott 29. § (8) bekezdése mint jogszabály az Szltv.-ben megengedett kivételt teremt a polgár igazolási kötelezettsége körében. Ezért megállapítottam, hogy a panaszos anyja születési családi és utónevének igazolására mindkét törvény rendelkezése értelmében kötelezett volt, e kötelezettségét pedig megszegte, így a panaszt e tekintetben elutasítom. Magatartása pedig a Szabs. r. 27. §-ban foglalt szabálysértés gyanúját felveti. Azaz a rendőr a szabálysértésekre vonatkozó törvényi előírásokat jogalappal alkalmazta. Azonban az alkalmazott joghátrány módjának mértékének érdemi vizsgálata nem tartozik a jelen panasz eljárás hatálya alá, ezért a panasz e részét a tényállásból mellőzöm. A fentiek alapján megállapítom, hogy a rendőr a jogszabályoknak megfelelő tájékoztatást adott az igazolási kötelezettség tekintetében.

A Panasztestületnek az igazoltatás során igazolandó adatok körére és az ezzel kapcsolatban követendő eljárásra vonatkozó álláspontjával a fent részletezett indokok alapján nem értek egyet.

A panaszos szerint a helyszíni bírságolásról szóló nyomtatvány részére átadott példánya nehezen olvasható, illetve azon a tényállás nem, csak a minősítés van feltüntetve. A panaszos ebből azt a következtetést vonja le, hogy a rendőr a panaszossal a tényállást nem, csak a minősítést ismertette. Tekintettel arra, hogy a panaszos – a panaszban elmondottak alapján kétség kívül – tisztában volt vele, hogy anyja születési családi és utóneve igazolásának elmulasztása miatt került sor vele szemben a szabálysértési jogi joghátrány alkalmazására, ezért a panaszt ebben a részében elutasítom. A panaszos a helyszíni bírságolás részletes szabályairól szóló 10/2000. (II. 23.) BM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján a nyomtatványból másolati példányt kapott és annak olvashatósága – elmondása szerint – nehézséget okozott ugyan, de az nem volt olvashatatlan, valamint az okirat egyedi azonosíthatósága – így az eredeti példány előtalálása – a sorszáma alapján lehetséges, ezért a panaszt alapjogsérelem e körben nem érte. A jobb láthatóság biztosítása érdekében az illetékes vezető a szükséges intézkedéseket megtette.

A Panasztestületnek a helyszíni bírságolásról szóló nyomtatvány másolati példányával kapcsolatosan tett megállapításaival a fenti indokok alapján nem értek egyet.

Mindezekre tekintettel a rendelkező részben foglaltak szerint döntöttem.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény XII. fejezet 54. § (1) és (2) bekezdése, 61. § (1) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100.§ (1) bekezdés *a*) pontja valamint a (2) bekezdése, a 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 29. § (1) és (8) bekezdései, 44. § (1) bekezdés *b*) pontja, 92. § (1)-(3) bekezdései, a 93/ A § (6),(7) és (9) bekezdései;
- a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 29. § (4) bekezdése;
- az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Kormányrendelet 27. §-a;
- A közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet 4. számú melléklete B. és C. pontjai;
- a helyszíni bírságolás részletes szabályairól szóló 10/2000. (II. 23.) BM rendelet 3. § (3) bekezdése.

Budapest, 2011. december „ „,

Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány